

कल्पयिष्यन्ति वो भागांस्ते नरा वेदकल्पितान् । यो मे यथा कल्पितवान् भागमस्मिन्महाक्रतौ ।

स तथा यज्ञभागार्हो वेदसूत्रे मया कृतः । यूयं लोकान् भावयध्वं यज्ञभागफलोचिताः ।

सर्वार्थचिन्तका लोके यथाधीकारनिर्म्मिताः । याः क्रियाः प्रचरिष्यन्ति प्रवृत्तिफलसत्कृताः ।

१९००

आभिराष्यायितवला लोकान् वै धारयिष्यथ । यूयं हि भाविता यज्ञैः सर्वे यज्ञेषु मानवैः ।

मां ततो भावयिष्यध्वमेषा वो भावना मम । इत्यर्थं निर्म्मिता वेदा यज्ञाश्चौषधिभिः सह ।

एभिः सम्यक्प्रयुक्तैर्हि प्रीयन्ते देवताः चित्तौ । निर्माणमेतद्युष्माकं प्रवृत्तिगुणकल्पितं ।

मया कृतं सुरश्रेष्ठ यावत्कल्पयथादिह । चिन्तयध्वं लोकहितं यथाधीकारमोश्वराः ।

मरीचिरङ्गिराश्चात्रिः पुलस्त्यः पुलहः क्रतुः । वशिष्ठ इति सप्तैते मानसा निर्म्मिता हि ते ।

१९०५

एते वेदविदो मुख्या वेदाचार्याश्च कल्पिताः । प्रवृत्तिधर्मिण्यैव प्राजापत्ये च कल्पिताः ।

अयं क्रियावतां पन्था व्यक्तीभूतः सनातनः । अनिरुद्ध इति प्रोक्तो लोकसर्गकरः प्रभुः ।

सनः सनत्सुजातश्च सनकः ससनन्दनः । सनत्कुमारः कपिलः सप्तमश्च सनातनः ।

सप्तैते मानसाः प्रोक्ता ऋषयो ब्रह्मणः सुताः । स्वयमागतविज्ञाना निवृत्तिं धर्ममास्थिताः ।

एते योगविदो मुख्याः साङ्ख्यज्ञानविशारदाः । आचार्या धर्मशास्त्रेषु मोक्षधर्मप्रवर्तकाः ।

१९०८

यतोऽहं प्रसृतः पूर्वमव्यक्त्रिगुणो महान् । तस्मात्परतरो योऽसौ चेन्नज्ञ इति कल्पितः ।

सोऽहं क्रियावतां पन्थाः पुनरावृत्तिदुर्लभः । यो यथा निर्म्मितो जन्तुर्यस्मिन् यस्मिंश्च कर्मणि ।

प्रवृत्तौ वा निवृत्तौ वा तत्फलं सोऽश्रुते महत् । एष लोकगुरुर्ब्रह्मा जगदादिकरः प्रभुः ।

एष माता पिता चैव युष्माकञ्च पितामहः । मयानुशिष्टो भविता सर्वभूतवरप्रदः ।

अस्य चैवात्मजो रुद्रो ललाटाद्यः समुत्थितः । ब्रह्मानुशिष्टो भविता सर्वभूतधरः प्रभुः ।

१९०९

गच्छध्वं स्वानधीकारांश्चिन्तयध्वं यथाविधि । प्रवर्तन्ता क्रियाः सर्वाः सर्वलोकेषु मा चिरं ।

प्रदृश्यन्ताञ्च कर्माणि प्राणिनां गतयस्तथा । परिनिष्ठितकालानि आयूषोह सुरोत्तमाः ।

इदं कृतयुगं नाम कालः श्रेष्ठः प्रवर्तितः । अहिंसा यज्ञपशवो युगेऽस्मिन् तदन्यथा ।

चतुष्पात् सकलो धर्मो भविष्यत्यत्र वै सुराः । ततस्तेतायुगं नाम त्रयो यत्र भविष्यति ।

प्रोचिता यत्र पशवो बधं प्राप्स्यन्ति वै मखे । यत्र पादश्चतुर्यो वै धर्मस्य न भविष्यति ।

१९१०

ततो वै द्वापरं नाम मिश्रः कालो भविष्यति । द्विपादहीनो धर्मश्च युगे तस्मिन् भविष्यति ।

ततस्त्रिव्येऽथ सम्प्राप्ते युगे कलिपुरस्कृते । एकपादस्थितो धर्मो यत्र तत्र भविष्यति ।

देवा देवर्षयश्चोचुस्तमेवंवादिनें गुरुं । एकपादस्थिते धर्मे यत्र कचन गार्मिनि ।

कथं कर्त्तव्यमस्माभिर्भगवंस्तद्वदस्व नः ।

॥ श्रीभगवानुवाच ॥ यत्र वेदाश्च यज्ञाश्च तपः सत्यं दमस्तथा । अहिंसा धर्मसंयुक्ताः प्रचरेयुः सुरोत्तमाः ।

१९१५

स वो देशः सेवितव्यो मा वोऽधर्मः पदा स्पृशेत् ।

॥ व्यास उवाच ॥ तेऽनुशिष्टा भगवता देवाः सर्षिगणास्तथा । नमस्कृत्वा भगवते जग्मुर्देशान् यथेप्सितान् ।